

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

Łódź, dnia 18 grudnia 2017 r.

Poz. 5496

UCHWAŁA NR XLV/562/17 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

z dnia 27 listopada 2017 r.

w sprawie uchwalenia Programu współpracy samorządu województwa łódzkiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2018

Na podstawie art. 18 pkt 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 486, 1948 i 2260 oraz z 2017 poz. 730, 935 i 1475) i art. 221 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1870, 1948, 1984, 2260, z 2017 r. poz. 60, 191, 659, 933, 935, 1089, 1475, 1529, 1537) oraz art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1817, 1948, z 2017 r. poz. 573 i 60) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się Program współpracy samorządu województwa łódzkiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2018 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Łódzkiego.

§ 3. Uchwała podlega ogłoszeniu i wchodzi w życie po upływie 14 dni od daty opublikowania.

Przewodniczący Sejmiku

Marek Mazur

Załącznik Nr 1 do uchwały nr XLV/562/17
Sejmiku Województwa Łódzkiego
z dnia 27 listopada 2017 r.

**PROGRAM WSPÓŁPRACY SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO
Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI ORAZ PODMIOTAMI WYMIENIONYMI
W ART. 3 UST. 3 USTAWY O DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO
I O WOLONTARIACIE NA ROK 2018**

Wprowadzenie

W Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wskazuje się, że podstawą funkcjonowania państwa powinno być poszanowanie wolności i sprawiedliwości, współdziałanie władz, dialog społeczny oraz pomocniczość umacniająca uprawnienia obywateli i ich wspólnot. Zasady te przyjmuje się jako kluczowe we współpracy samorządu województwa łódzkiego z organizacjami pozarządowymi. Celem współpracy jest wspieranie a nie zastępowanie działań obywatelskich, tak by prowadzić do jak największej samodzielności oddolnych inicjatyw, a co za tym idzie, do zbudowania podstaw równoprawnego partnerstwa pomiędzy administracją publiczną a organizacjami społeczeństwa obywatelskiego.

W demokratycznym społeczeństwie organizacje pozarządowe stanowią podstawę dla rozwoju lokalnych społeczności, gdyż skupiają aktywnych i wrażliwych na sprawy społeczne obywateli, dostarczają usług potrzebnych mieszkańcom, wypełniając luki, których często nie zapełnia sektor publiczny oraz prywatny.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi jest elementem realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego oraz wojewódzkich dokumentów programowych.

**Rozdział 1
Cele współpracy**

1. Cel główny:

- 1) za cel główny niniejszego programu przyjmuje się wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego jako realizatora zadań publicznych istotnych dla rozwoju województwa łódzkiego poprzez budowanie partnerstwa między administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi.

2. Cele szczegółowe:

- 1) kreowanie i wzmacnianie warunków dla powstawania i rozwoju inicjatyw oddolnych oraz struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnych w województwie łódzkim, w tym tworzenie i wdrażanie innowacyjnych rozwiązań służących rozwijaniu społeczeństwa obywatelskiego;
- 2) zwiększenie wpływu sektora obywatelskiego na kreowanie polityk publicznych w województwie łódzkim oraz wzmacnianie współpracy między podmiotami sektora samorządowego i pozarządowego w tym zakresie;
- 3) poprawa jakości życia mieszkańców województwa poprzez umacnianie współpracy między sektorem samorządowym i pozarządowym w realizowaniu polityki województwa, pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych oraz zwiększanie efektywności wykorzystania środków publicznych;
- 4) budowanie poczucia przynależności do wspólnoty regionalnej i kreowanie tożsamości regionalnej.

**Rozdział 2
Zasady współpracy**

1. Konstytucyjna zasada pomocniczości oraz wynikające z innych ustaw kompetencje jednostek samorządu terytorialnego stanowią podstawę rozwoju wzajemnych relacji między samorządem województwa łódzkiego a organizacjami pozarządowymi.

2. Ponadto samorząd województwa łódzkiego przy współpracy z organizacjami pozarządowymi kieruje się następującymi zasadami:

- pomocniczości oraz suwerenności stron - w myśl tych zasad organy administracji publicznej, respektując odrębność i suwerenność zorganizowanych wspólnot obywateli, uznają ich prawo do samodzielnego definiowania i rozwiązywania problemów, w tym należących także do sfery zadań publicznych i w takim zakresie współpracują z tymi organizacjami, a także wspierają ich działalność oraz umożliwiają realizację zadań publicznych na zasadach i w formie określonej w ustawie,
- partnerstwa - zgodnie z zasadą partnerstwa organizacje pozarządowe, na zasadach i w formie określonej w ustawie oraz według trybu wynikającego z odrębnych przepisów, uczestniczą w identyfikowaniu i definiowaniu problemów społecznych, wypracowywaniu sposobów ich rozwiązania oraz wykonywaniu zadań publicznych,
- efektywności - kierując się zasadą efektywności organy administracji publicznej, przy zlecaniu organizacjom pozarządowym zadań publicznych, dokonują wyboru najefektywniejszego sposobu wykorzystania środków publicznych, przestrzegając zasad uczciwej konkurencji oraz z zachowaniem wymogów określonych w ustawie o finansach publicznych,
- jawności - mając na względzie zasadę jawności, organy administracji publicznej udostępniają współpracującym z nimi organizacjom pozarządowym informacje o zamiarach, celach i środkach przeznaczonych na realizację zadań publicznych, w których możliwa jest współpraca z tymi organizacjami oraz o kosztach realizacji zadań publicznych już prowadzonych w tym zakresie przez jednostki podległe organom administracji publicznej lub nadzorowane przez te organy, wraz z informacją o sposobie obliczania tych kosztów, tak aby możliwe było ich porównanie z kosztami realizacji analogicznych zadań przez inne instytucje i osoby. Województwo będzie dążyło do tego, aby wszelkie możliwości współpracy z organizacjami były powszechnie wiadome i dostępne oraz jasne i zrozumiałe. Narzędziami dla upublicznienia informacji jest przede wszystkim Biuletyn Informacji Publicznej oraz internetowy serwis informacyjny Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego przeznaczony dla organizacji pozarządowych www.ngo.lodzkie.pl,
- uczciwej konkurencji - województwo będzie równorzędnie traktowało organizacje pozarządowe przy realizacji zadań publicznych, ogłaszając w tym samym czasie takie same założenia określające zadanie oraz stosując takie same kryteria oceny zgłoszonych ofert konkurujących podmiotów.

Rozdział 3 **Formy współpracy**

Współpraca samorządu województwa łódzkiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego będzie miała charakter finansowy i pozafinansowy.

1. Współpraca o charakterze finansowym może być prowadzona m.in.:

1) w formie zlecenia realizacji zadań publicznych w trybie:

a) otwartego konkursu ofert na:

- powierzanie wykonania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji ze środków budżetowych na sfinansowanie ich realizacji,
- wspieranie wykonania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji.

Zasady i tryb wyboru ofert są jawne i podawane do publicznej wiadomości w ogłoszeniu o konkursie. Wyniki konkursów podawane są do publicznej wiadomości. Ogłoszenia o otwartych konkursach ofert i ich wynikach publikowane są w szczególności:

- w Biuletynie Informacji Publicznej,
  - na stronie internetowej www.ngo.lodzkie.pl,
  - na tablicach ogłoszeń w siedzibie Urzędu,
  - na stronie Regionalnego Centrum Polityki Społecznej, w przypadku konkursów realizowanych przez Centrum,
- b) pozakonkursowym określonym w art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie i polegającym na realizacji zadania publicznego o charakterze regionalnym,

którego okres realizacji nie przekracza 90 dni, a wysokość dofinansowania lub finansowania zadania publicznego nie przekracza kwoty 10 tysięcy złotych, ponadto jeden podmiot w roku kalendarzowym nie może otrzymać w trybie pozakonkursowym dofinansowania o łącznej kwocie przekraczającej 20 tysięcy złotych.

Ogłoszenie o wyborze oferty w trybie pozakonkursowym jest jawne i podawane do publicznej wiadomości na stronach:

- w Biuletynie Informacji Publicznej,
- na stronie internetowej www.ngo.lodzkie.pl,
- na tablicach ogłoszeń w siedzibie Urzędu,
- na stronie Regionalnego Centrum Polityki Społecznej, w przypadku konkursów realizowanych przez Centrum;

- 2) na podstawie umowy o wykonanie zadania publicznego w ramach inicjatywy lokalnej mieszkańców województwa łódzkiego bądź organizacji pozarządowych lub podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, reprezentujących wspólnotę regionalną, zawieranej zgodnie z uchwałą Sejmiku Województwa Łódzkiego w sprawie trybu i szczegółowych kryteriów oceny wniosków o realizację zadania publicznego w ramach inicjatywy lokalnej;
- 3) na podstawie umowy partnerstwa zawartej w celu realizacji projektu partnerskiego określonej w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2016 r. poz. 383, ze zm.);
- 4) w innych trybach przewidzianych przepisami polskiego prawa.

2. Współpraca o charakterze pozafinansowym, prowadzona jest przede wszystkim w formie:

- 1) wzajemnego informowania się o planowanych kierunkach działalności w celu prawidłowego diagnozowania problemów i potrzeb mieszkańców województwa;
- 2) publikowania informacji o działaniach istotnych dla organizacji pozarządowych na stronach internetowych serwisu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego (www.ngo.lodzkie.pl), udostępnianiu informacji w lokalnych mediach, a także udostępnianiu informacji innymi dostępnymi sposobami, w szczególności podczas otwartych spotkań z przedstawicielami organizacji pozarządowych;
- 3) współdziałania w zakresie jej kompetencji z Łódzką Wojewódzką Radą Działalności Pożytku Publicznego powołaną przez Marszałka Województwa Łódzkiego;
- 4) konsultowania z Łódzką Wojewódzką Radą Działalności Pożytku Publicznego oraz z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów normatywnych, w tym aktów prawa miejscowego, w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji i podmiotów określonych w art. 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- 5) tworzenia wspólnych stałych lub doraźnych zespołów roboczych o charakterze doradczym i inicjatywnym, złożonych z przedstawicieli organizacji pozarządowych, podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz przedstawicieli właściwych organów administracji publicznej (tj. np. Wojewódzka Rada Zatrudnienia, Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny, Wojewódzka Społeczna Rada do spraw Osób Niepełnosprawnych, Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Łódzkiego, Wojewódzkie Komisje Dialogu Obywatelskiego, Społeczna Rada Seniorów Województwa Łódzkiego) i współpraca w ich ramach;
- 6) udzielania patronatu przez Marszałka Województwa dla działań lub programów realizowanych przez organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie uznanych za szczególnie wartościowe;
- 7) udzielania rekomendacji lub referencji organizacjom pozarządowym oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w zakresie sposobu realizacji zadania publicznego zleconego przez Samorząd Województwa, a także na podstawie doświadczenia ze współpracy w innych formach. Referencji udzielać będą właściwe merytorycznie

komórki organizacyjne Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne w zależności od obszaru realizacji zadania;

- 8) prowadzenia spotkań informacyjnych, szkoleń oraz udzielania instrukcji i wskazówek w zakresie prawidłowego ubiegania się o dotacje z budżetu województwa oraz rozliczania się z nich;
- 9) inicjowania, organizowania lub współorganizowania szkoleń, spotkań, konferencji podnoszących jakość pracy osób zajmujących się współpracą z organizacjami pozarządowymi z terenu województwa łódzkiego oraz inicjatyw integrujących to środowisko wokół zadań ważnych dla regionu;
- 10) angażowania organizacji do wymiany doświadczeń i prezentacji osiągnięć, a także koordynacji działań i realizacji wspólnych przedsięwzięć i imprez;
- 11) promowania przez samorząd działalności organizacji pozarządowych i pomocy w tworzeniu dobrego wizerunku sektora w województwie;
- 12) popierania i umacniania lokalnych inicjatyw podejmowanych na rzecz rozwoju społeczności lokalnych i ekonomii społecznej;
- 13) udostępniania w miarę posiadanych możliwości pomieszczeń oraz sprzętu będących w dyspozycji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego na potrzeby organizowanych lub współorganizowanych przez organizacje pozarządowe spotkań, seminariów, szkoleń i konferencji o charakterze regionalnym, niekomercyjnym i otwartym dla wszystkich zainteresowanych;
- 14) wdrażania wymogów Ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2011 r. Nr 209, poz. 1243 ze zm.) w ramach współpracy Województwa Łódzkiego z organizacjami pozarządowymi;
- 15) wdrażania zadań przewidzianych do realizacji w roku 2018 oraz przygotowania do wdrożenia zadań przewidzianych do realizacji w 2019 roku w Programie współpracy samorządu województwa łódzkiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2016–2020.

Rozdział 4

Zakres przedmiotowy (obszary działania)

1. Przedmiotem współpracy realizowanej w formie finansowej i pozafinansowej samorządu województwa łódzkiego z organizacjami pozarządowymi są:

- 1) ustawowe zadania własne województwa łódzkiego;
- 2) zadania pożytku publicznego określone w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, o ile zadania te są zadaniami samorządu województwa, określonymi w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa;
- 3) zadania wpisujące się w cele Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 oraz regionalne programy strategiczne;
- 4) zadania dotyczące promocji województwa łódzkiego;
- 5) zadania zlecone do realizacji samorządowi województwa na podstawie innych aktów prawnych;
- 6) wspólne określanie ważnych dla mieszkańców regionu potrzeb i tworzenie systemowych rozwiązań problemów społecznych;
- 7) konsultowanie z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji i podmiotów.

2. W roku 2018 zostały określone zadania priorytetowe z następujących obszarów:

- 1) Wspomaganie rozwoju demokracji i społeczeństwa obywatelskiego;
- 2) Kultura, sztuka, ochrona dziedzictwa kulturowego;
- 3) Polityka społeczna:

- a) działania z zakresu systemu pieczy zastępczej,
  - b) polityka prorodzinna,
  - c) pomoc społeczna,
    - działania na rzecz osób starszych,
    - rozwój ekonomii społecznej,
  - d) działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych oraz innowacyjnych rozwiązań,
  - e) przeciwdziałanie alkoholizmowi,
  - g) przeciwdziałanie narkomanii,
  - h) przeciwdziałanie HIV/AIDS,
  - i) przeciwdziałanie przemocy,
  - j) działania na rzecz osób niepełnosprawnych;
- 4) Ochrona i promocja zdrowia;
  - 5) Kultura fizyczna i sport;
  - 6) Turystyka i krajoznawstwo;
  - 7) Upowszechnianie i ochrona praw konsumentów;
  - 8) Ochrona środowiska;
  - 9) Wspomaganie rozwoju gospodarczego, w tym rozwoju przedsiębiorczości;
  - 10) Działania na rzecz porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz ratownictwa i ochrony ludności.

3. We wszystkich zadaniach priorytetowych, wskazanych w wyżej wymienionych obszarach, współpraca z organizacjami pozarządowymi będzie realizowana poprzez wspieranie społeczeństwa obywatelskiego w oparciu o formy współpracy oraz zgodnie ze sposobem realizacji opisanym w niniejszym Programie.

4. Samorząd Województwa Łódzkiego w swoim działaniu będzie brać pod uwagę standardy oraz dobre praktyki zgodnie z zapisami "Modelu współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych" powstałego w marcu 2012 r. jako rezultat projektu systemowego Departamentu Pożytku Publicznego Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej finansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Rozdział 5

Priorytetowe zadania publiczne

§ 1. Obszar: Wspomaganie rozwoju demokracji i społeczeństwa obywatelskiego.

Priorytety:

I. Wspieranie dialogu obywatelskiego i współpracy międzysektorowej w ramach współpracy samorządu województwa łódzkiego i organizacji pozarządowych w celu skuteczniejszej realizacji zadań publicznych województwa w szczególności poprzez (współpraca finansowa i pozafinansowa):

- wspieranie pozyskiwania środków na realizację zadań publicznych województwa ze źródeł pochodzących spoza budżetu województwa oraz samorządów z terenu województwa,
- partnerstwa formalne i nieformalne z organizacjami pozarządowymi w ramach projektów finansowanych ze środków programów Unii Europejskiej i innych źródeł,
- realizację wspólnych konferencji, szkoleń i spotkań promujących wymianę doświadczeń, regularne spotkania pełnomocników ds. organizacji pozarządowych pracujących w regionie, edukację w zakresie tworzenia rad pożytku publicznego w gminach i powiatach regionu,
- wspieranie działalności organizacji pozarządowych realizujących zadania publiczne województwa łódzkiego poprzez edukację w zakresie prawidłowego rozliczania funduszy publicznych, spotkania informacyjne na temat dostępnych funduszy z budżetu samorządu województwa i sposobu aplikowania o nie,

- informowanie organizacji pozarządowych o możliwościach związanych z aplikowaniem o środki w programach Unii Europejskiej (w tym organizowanie międzysektorowych spotkań), o możliwości udziału w partnerstwach projektowych oraz wsparcie merytoryczne w przypadku aplikowania o tego typu środki,
  - promowanie mechanizmu 1% na terenie województwa łódzkiego poprzez kampanię informacyjną zachęcającą mieszkańców województwa łódzkiego do przekazywania środków w ramach tego mechanizmu na organizacje działające w regionie łódzkim,
  - budowanie dobrego wizerunku organizacji pozarządowych w regionie łódzkim poprzez promowanie działalności organizacji na imprezach organizowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego oraz włączanie się w działania sektora pozarządowego na terenie województwa,
  - prowadzenie wyodrębnionej strony internetowej oraz newslettera poświęconych współpracy samorządu województwa z organizacjami pozarządowymi (www.ngo.lodzkie.pl) w celu informowania organizacji pozarządowych o działalności Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego w zakresie spraw dotyczących trzeciego sektora, upubliczniania informacji dotyczących tego sektora oraz promowania działań sektora wśród mieszkańców regionu,
  - współpracę z Łódzką Wojewódzką Radą Działalności Pożytku Publicznego, w tym prowadzenie jej obsługi administracyjnej,
  - współpracę przy realizacji regionalnych wydarzeń promujących działalność organizacji pozarządowych z województwa łódzkiego,
  - współpracę przy projektach mających na celu budowanie silnej i rozpoznawalnej marki łódzkiej,
  - rozwijanie nowych form współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w województwie łódzkim,
  - opracowanie standardów realizacji przynajmniej 2 zadań zleczanych organizacjom wraz z ich szeroką konsultacją,
  - opracowanie standardów przekrojowych (m.in. dotyczących dostępności czy promocji) stosowanych w zadaniach zleczanych organizacjom oraz ich szeroka konsultacja,
  - konsultacja z organizacjami pozarządowymi i aktualizacja kryteriów oceny ofert w konkursach oraz przegląd i aktualizacja procedur konkursowych,
  - współorganizacja wydarzeń tematycznych związanych m.in. z wydatkowaniem środków unijnych, z programami unijnymi,
  - wypracowanie zasad przyznawania dotacji w postaci regrantingu.
- II . Rozwój aktywnych społeczności w regionie, w szczególności poprzez (współpraca pozafinansowa):
- wspieranie działań aktywizujących organizacje pozarządowe, grupy samopomocowe oraz grupy nieformalne działające na rzecz dobra wspólnego,
  - upowszechnianie informacji na temat swobód obywatelskich m.in. poprzez edukację na temat dostępu do informacji publicznej,
  - promowanie partycypacyjnego modelu demokracji poprzez wdrażanie tego modelu w działalności Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego oraz dzielenie się doświadczeniami z tego zakresu z instytucjami samorządowymi w regionie,
  - promowanie włączania się obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne,
  - zachęcanie obywateli i organizacji pozarządowych do zaangażowania się w społeczną kontrolę instytucji publicznych szczebla lokalnego i regionalnego poprzez wspieranie działalności organizacji pozarządowych podejmujących działania strażnicze oraz pomoc osobom zaangażowanym w społeczną kontrolę instytucji,
  - wypracowywanie i wdrażanie innowacyjnych rozwiązań, które będą wspierać rozwój społeczeństwa obywatelskiego,

- wymianę doświadczeń w rozwiązywaniu problemów lokalnych i regionalnych poprzez inicjowanie lub uczestnictwo w przedsięwzięciach nakierowanych na taką wymianę,
- wsparcie dla budowania partnerstw międzynarodowych, integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy pomiędzy społeczeństwami, pomoc w poszukiwaniu partnerów zagranicznych dla realizacji celów statutowych przez organizacje pozarządowe z regionu łódzkiego.

III. Włączanie organizacji pozarządowych do współtworzenia polityk publicznych na szczeblu regionu oraz monitorowania ich realizacji w szczególności poprzez (współpraca pozafinansowa):

- angażowanie przedstawicieli organizacji pozarządowych do zespołów roboczych i grup roboczych, w tym w szczególności:
  - a) Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020,
  - b) Grupy ds. Koordynacji Funduszy Europejskich,
  - c) Wojewódzkich Komisji Dialogu Obywatelskiego:
    - angażowanie przedstawicieli organizacji pozarządowych do udziału w spotkaniach roboczych, szkoleniach, spotkaniach informacyjnych dot. działań Sieci PIFE,
    - angażowanie przedstawicieli organizacji pozarządowych do udziału w istotnych wydarzeniach o charakterze regionalnym takich jak: Dni Otwarte Funduszy Europejskich,
    - włączanie przedstawicieli organizacji pozarządowych w akcje informacyjno-promocyjne, konferencje i spotkania konsultacyjne,
    - opracowanie zasad i standardów powoływania zespołów roboczych, forów i ciał dialogu z udziałem organizacji pozarządowych przy Urzędzie Marszałkowskim Województwa Łódzkiego.

IV. Wspomaganie integracji sektora pozarządowego w regionie, w szczególności poprzez:

- organizację Forum Organizacji Pozarządowych,
- organizację Regionalnego Forum Pełnomocników,
- inicjowanie współpracy Łódzkiej Wojewódzkiej Rady Działalności Pożytku Publicznego z innymi ciałami dialogu w regionie.

Realizacja: Departament Promocji i Współpracy z Zagranicą, Departament Polityki Regionalnej, Regionalne Biuro Województwa Łódzkiego w Brukseli oraz Kancelaria Marszałka w formie współpracy finansowej i pozafinansowej

§ 2. Obszar działania: kultura, sztuka, ochrona dziedzictwa kulturowego

Priorytety:

I. Wzbogacanie oferty kulturalnej województwa łódzkiego oraz pielęgnowanie i rozwój polskiej tradycji kulturowej w województwie łódzkim realizowane poprzez:

- organizowanie wydarzeń kulturalnych prezentujących dorobek polskiego i światowego dziedzictwa kultury na terenie województwa łódzkiego,
- prezentowanie lokalnego i regionalnego dorobku kultury,
- organizowanie przedsięwzięć kulturalnych eksplorujących i interpretujących ideę „niepodległości” w kontekście setnej rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę.

Realizacja: Departament Kultury i Edukacji w formie współpracy finansowej

§ 3. Obszar działania: polityka społeczna

Priorytety:

I. Działania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej realizowane będą w szczególności poprzez:

- działania na rzecz wspierania rodzinnej pieczy zastępczej,

- działania edukacyjne, upowszechniające i promujące rodzinną pieczę zastępczą,
- prowadzenie interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego oraz inne działania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

II. Działania z zakresu polityki prorodzinnej realizowane będą w szczególności poprzez:

- promowanie pozytywnego wizerunku rodziny poprzez edukację środowisk lokalnych, w tym działania wspierające więzi międzypokoleniowe,
- programy podnoszące umiejętności opiekuńczo- wychowawcze rodziny i jej zdolności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych,
- organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych.

III. Działania z zakresu pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób realizowane będą w szczególności poprzez:

- wyrównywanie szans życiowych dzieci i młodzieży z rodzin ubogich oraz zagrożonych marginalizacją,
- podejmowanie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania ubóstwu,
- poradnictwo specjalistyczne dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej,
- działania wspierające rozwój wolontariatu.

IV. Działania z zakresu pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób – działania na rzecz osób starszych realizowane będą w szczególności poprzez:

- programy aktywizujące osoby starsze, w tym działania wspierające współpracę międzypokoleniową,
- wspieranie inicjatyw na rzecz osób starszych,
- wspieranie wolontariatu osób starszych.

V. Działania z zakresu pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób – rozwój ekonomii społecznej, realizowane będą poprzez organizację Łódzkich Targów Ekonomii Społecznej.

VI. Działalność z zakresu polityki społecznej – działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych oraz innowacyjnych rozwiązań, zadania realizowane z wykorzystaniem środków finansowych zewnętrznych w zakresie określonym w art. 4 ust. 1 pkt 1, pkt 1a, pkt 7, pkt 13, pkt 32 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

VII. Działania z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi realizowane będą w szczególności poprzez:

- rozwijanie oraz promowanie strategii profilaktycznych w formie działalności wychowawczej, informacyjnej i edukacyjnej dotyczącej używania alkoholu, ze szczególnym uwzględnieniem problemu nadużywania i uzależnienia od alkoholu, oraz społecznych, zdrowotnych i ekonomicznych skutków tego zjawiska ze szczególnym uwzględnieniem problemu nadużywania i uzależnienia od alkoholu oraz społecznych, zdrowotnych i ekonomicznych skutków tego zjawiska, w tym zjawiska przemocy w rodzinie w szczególności z problemem alkoholowym,
- promowanie zdrowego stylu życia w trzeźwości i abstynencji, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży oraz upowszechnianie wiedzy na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez kobiety w ciąży,
- zwiększenie dostępności i poprawa jakości leczenia, rehabilitacji i specjalistycznej pomocy/wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu, współuzależnionych i członków ich rodzin,
- poprawa jakości życia (wyrównywanie szans życiowych), reintegracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu współuzależnionych i członków ich rodzin,
- podnoszenie kwalifikacji grup zawodowych oraz osób prowadzących działania profilaktyczne, interwencyjne i readaptacyjne wobec osób uzależnionych od alkoholu, współuzależnionych i członków ich rodzin,

- prowadzenie działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych dotyczących zagrożeń wynikających z używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych.

VIII. Działania z zakresu przeciwdziałania narkomanii realizowane będą w szczególności poprzez:

- prowadzenie, promowanie i wspieranie działalności wychowawczej, edukacyjnej i informacyjnej z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży,
- zwiększenie dostępności i podniesienie efektywności działań interwencyjnych ukierunkowanych na leczenie, rehabilitację a także ograniczenie szkód zdrowotnych osób uzależnionych od narkotyków, współuzależnionych oraz zagrożonych uzależnieniem,
- reintegracja społeczna osób uzależnionych od narkotyków,
- podniesienie jakości kompetencji zawodowych grup zajmujących się leczeniem, rehabilitacją bądź wsparciem osób uzależnionych, współuzależnionych lub zagrożonych uzależnieniem a także osób realizujących działalność profilaktyczną i readaptacyjną,
- programy ukierunkowane na alternatywne formy spędzania czasu wolnego - ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki wobec zachowań problemowych dzieci i młodzieży.

IX. Działania z zakresu przeciwdziałania HIV/AIDS realizowane będą szczególnie poprzez:

- działania w zakresie edukacji publicznej na temat HIV/AIDS mające na celu profilaktykę zakażeń HIV,
- dążenie do integracji społecznej osób żyjących z HIV i chorych na AIDS z ogółem społeczeństwa, poprzez podejmowanie działań informacyjno-edukacyjnych,
- inicjowanie i promowanie działań w zakresie pomocy i wsparcia dla osób żyjących z HIV, chorych na AIDS i ich bliskich,
- podniesienie kompetencji zawodowych specjalistów pracujących z osobami żyjącymi z HIV, chorymi na AIDS oraz osób podejmujących działania w zakresie przeciwdziałania HIV/AIDS.

X. Działania z zakresu przeciwdziałania przemocy realizowane będą szczególnie poprzez:

- propagowanie, podejmowanie działań profilaktyczno-informacyjno-edukacyjnych mających na celu podnoszenie poziomu świadomości społecznej wobec zjawiska przemocy,
- zwiększenie zakresu i skuteczności pomocy specjalistycznej w formie działań wspierających dla osób krzywdzonych w wyniku przemocy,
- wspieranie istniejących, opracowywanie a także promowanie nowych rozwiązań w zakresie programów korekcyjno-edukacyjnych wobec sprawców przemocy,
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych służb zajmujących się problematyką przemocy.

XI. Działania na rzecz osób niepełnosprawnych realizowane będą w szczególności poprzez:

- zlecanie organizacjom pozarządowym ze środków budżetu województwa łódzkiego działań mających na celu włączanie społeczne osób niepełnosprawnych,
- zlecanie organizacjom pozarządowym zadań z zakresu ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zgodnie z rozporządzeniem w sprawie rodzajów zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zleczanych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym.

Realizacja: Regionalne Centrum Polityki Społecznej w formie współpracy finansowej i pozafinansowej.

§ 4. Obszar działania: ochrona i promocja zdrowia.

Priorytety:

I. Rehabilitacja i wsparcie dla osób po zabiegach laryngektomii.

II. Pomoc psychologiczna dla osób w stanie kryzysu psychicznego.

III. Zagrożenia psychospołeczne wynikające z codziennego użytkowania nowoczesnych technologii-Internetu, przez dzieci i młodzież – szkolenia/konferencje/warsztaty dla rodziców/opiekunów.

Realizacja: Departament Polityki Zdrowotnej w formie współpracy finansowej

§ 5. Obszar działania: kultura fizyczna i sport.

Priorytety:

I. Tworzenie warunków dla rozwoju sportu oraz popularyzacja aktywności fizycznej wśród mieszkańców regionu poprzez:

- program interdyscyplinarnego szkolenia i współzawodnictwa młodzieży uzdolnionej sportowo w województwie łódzkim, realizowany dla kadr wojewódzkich w ramach ogólnopolskiego systemu sportu szkolnego,
- rozwój i upowszechnianie sportu szkolnego wśród dzieci i młodzieży szkolnej w tym młodzieży niepełnosprawnej,
- rozwój i upowszechnianie sportu na terenach wiejskich i małych miast wśród mieszkańców województwa łódzkiego, w tym osób niepełnosprawnych,
- realizacja ogólnopolskiego programu pn. „Umiem Pływać”,
- realizacja projektu „Łódzkie dla Aktywnych Seniorów”,
- realizacja ogólnopolskiego projektu pn. „Mali Wspaniali”,
- organizacja wojewódzkiego współzawodnictwa i szkolenia sportowego realizowanego w ramach sportu akademickiego dla środowiska młodzieży akademickiej województwa łódzkiego,
- realizacja projektu pn. „Orlikowa Liga Mistrzów Województwa Łódzkiego”, dotyczącego organizacji cyklu zawodów sportowych dla dzieci i młodzieży, o zasięgu wojewódzkim w grach zespołowych i niektórych sportach indywidualnych na obiektach typu orlik,
- realizacja projektu pn. „Łódzkie promuje bieganie”,
- organizacja imprez sportowo-rekreacyjnych o zasięgu wojewódzkim realizowanych na rzecz mieszkańców województwa łódzkiego, w tym osób niepełnosprawnych,
- organizacja imprez sportowych o zasięgu ogólnopolskim, ponadregionalnym realizowanych na terenie województwa łódzkiego,
- organizacja zawodów sportowych o zasięgu międzynarodowym mających szczególne znaczenie dla promocji i rozwoju sportu w województwie łódzkim.

Realizacja: Departament Sportu i Turystyki w formie współpracy finansowej

§ 6. Obszar działania: turystyka i krajoznawstwo.

I. Aktywizacja społeczeństwa na rzecz uprawiania turystyki na terenie województwa Łódzkiego poprzez upowszechnianie turystyki i krajoznawstwa na terenie województwa łódzkiego w szczególności poprzez:

- imprezy krajoznawcze oraz imprezy z zakresu turystyki aktywnej na terenie województwa łódzkiego,
- imprezy krajoznawcze organizowane na obszarze województwa łódzkiego dla grup o niskim statusie społeczno-ekonomicznym, dla osób niepełnosprawnych oraz emerytów i rencistów,
- konkursy i turnieje o zasięgu wojewódzkim, krajowym oraz międzynarodowym z zakresu wiedzy krajoznawczej o regionie łódzkim,
- przedsięwzięcia turystyczne na terenie województwa łódzkiego np. jubileusze, konferencje, seminaria, warsztaty, szkolenia związane z rozwojem turystyki itp. i jego promocją, o zasięgu regionalnym (wojewódzkim), krajowym i międzynarodowym,
- wytyczanie, oznakowanie i utrzymanie szlaków turystycznych w regionie.

II. Promocja i upowszechnianie wizerunku województwa łódzkiego jako atrakcyjnego turystycznie poprzez promocję regionu łódzkiego poprzez turystykę i krajoznawstwo w szczególności poprzez:

- organizowanie wizyt studyjnych dla dziennikarzy oraz branży turystycznej promujących region łódzki (study press i study tour),
- organizowanie imprez turystycznych promujących atrakcje regionu, szlaki turystyczne i produkty turystyczne stworzone w oparciu o potencjał przyrodniczy, kulturowy i przestrzenny regionu oraz związane z dziedzictwem kulinarnym,
- tworzenie produktów turystycznych wzbogacających ofertę regionu łódzkiego,
- wsparcie promocji regionalnych i lokalnych atrakcji oraz produktów turystycznych na regionalnych stoiskach podczas imprez wystawienniczych krajowych i zagranicznych.

III. Upowszechnianie krajoznawstwa poprzez turystyczną edukację i promocję regionu poprzez wydawnictwa krajoznawcze w szczególności poprzez wydawanie niekomercyjnych publikacji krajoznawczych o zasięgu regionalnym.

IV. Rozwój turystyki na terenie województwa łódzkiego poprzez współpracę w ramach wdrażania „Programu rozwoju turystyki w województwie Łódzkim na lata 2007-2020”:

- wspólna realizacja działań priorytetowych,
- konsultacje w zakresie realizacji zapisów programowych,
- monitoring i ewaluacja Programu.

V. Zwiększenie atrakcyjności i dostępności turystycznej regionu poprzez zagospodarowanie przestrzeni turystycznej: wytyczanie, oznakowanie i utrzymanie szlaków turystycznych, tras, ścieżek edukacyjno-przyrodniczych w regionie opartych o dziedzictwo kulturowe, przyrodnicze, przemysłowe, geoturystyczne itp. wraz z budową małej infrastruktury turystycznej (miejsca postojowe, platformy widokowe, tablice informacyjne itp.)

Realizacja: Departament Sportu i Turystyki w formie współpracy finansowej i pozafinansowej

§ 7. Obszar działania: upowszechnianie i ochrona praw konsumentów.

Priorytety:

I. Prowadzenie edukacji konsumenckiej.

Realizacja: Departament Infrastruktury w formie współpracy pozafinansowej

§ 8. Obszar działania: ochrona środowiska.

Priorytety:

I. Rozwój działań z zakresu ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego w szczególności poprzez:

- udostępnianie zainteresowanym podmiotom informacji i dokumentów o środowisku i jego ochronie, zgodnie z przepisami ustaw dotyczących środowiska,
- przygotowanie projektów dokumentów związanych z powoływaniem i odwoływaniem członków Zarządu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi,
- realizację zadań z zakresu edukacji ekologicznej.

Realizacja: Departament Rolnictwa i Ochrony Środowiska w formie współpracy pozafinansowej

§ 9. Obszar działania: wspomaganie rozwoju gospodarczego, w tym rozwoju przedsiębiorczości.

Priorytety:

I. Popularyzacja działań wspierających przedsiębiorczość poprzez:

- włączanie przedstawicieli organizacji pozarządowych do współpracy przy organizacji przedsięwzięć np. Europejskiego Forum Gospodarczego, Międzynarodowego Kongresu Biogospodarki, Łódzkie Innoavtion Days lub wielu innych wydarzeń w tym konferencji i spotkań konsultacyjnych organizowanych przez Departament,

- wymiana informacji z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego na temat podejmowanych inicjatyw umożliwiających wolontariuszom, studentom, gościom innych instytucji udziału w wydarzeniach typu np.: Europejskie Forum Gospodarcze.

II. Promowanie aktywności międzynarodowej poprzez podejmowanie działań związanych z aktywizacją organizacji pozarządowych tematycznie powiązanych z problematyką współpracy międzynarodowej.

III. Wspieranie współpracy z przedsiębiorcami poprzez:

- stworzenie katalogu usług organizacji pozarządowych na podstawie informacji zebranych od zainteresowanych organizacji pozarządowych, które mogłyby być szeroko rozpowszechniane przez doradców biznesowych działających w ramach Systemu komunikacji i doradztwa dla przedsiębiorców z regionu, którego celem będzie wspieranie procesu internacjonalizacji regionalnych przedsiębiorstw oraz ich wzrost poziomu innowacyjności i konkurencyjności,
- inne formy współpracy z organizacjami pozarządowymi: współpraca na zasadzie członkostwa w ramach klastrów, współpraca przy realizacji wspólnych działań w ramach Polityk sektorowych będących kontynuacją prac nad Regionalną Strategią Innowacji dla Województwa Łódzkiego LORIS 2030.

Realizacja: Departament Przedsiębiorczości w formie współpracy pozafinansowej

§ 10. Obszar działania: Działania na rzecz porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz ratownictwa i ochrony ludności.

Priorytet:

1. Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa obywateli w szczególności poprzez:

- a) wspieranie działań w zakresie ratownictwa wodnego, realizowanych w oparciu o ustawę z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 656), ze szczególnym uwzględnieniem obszaru Zalewu Sulejowskiego, przez podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa wodnego,
- b) wspieranie i udział w realizacji programów prewencyjno-edukacyjnych mających na celu podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości obywatelskiej (w tym szczególnie dzieci i młodzieży) w zakresie bezpieczeństwa na obszarach wodnych.

2. Zwiększenie potencjału sił i środków mogących realizować zadania z zakresu ratownictwa wodnego w szczególności poprzez:

- a) wspieranie szkoleń z zakresu ratownictwa wodnego,
- b) zakup niezbędnego sprzętu do prowadzenia szkoleń, realizacji działań prewencyjnych i edukacyjnych oraz typowo ratowniczych ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb sprzętowych dotyczących realizacji zadań z zakresu ratownictwa wodnego na obszarze Zalewu Sulejowskiego.

Realizacja: Biuro Ochrony Informacji i Bezpieczeństwa w formie współpracy finansowej i pozafinansowej.

Rozdział 6

Okres realizacji programu

1. Program realizowany jest w ciągu jednego roku, tj. od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r.

Rozdział 7

Sposób realizacji programu

1. Podmiotami uczestniczącymi we współpracy są:

- 1) Sejmik Województwa Łódzkiego – uchwalający roczny program współpracy, jako organ stanowiący;
- 2) Zarząd Województwa Łódzkiego – realizujący roczny program współpracy, jako organ wykonawczy województwa;
- 3) organizacje pozarządowe oraz podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w zakresie odpowiadającym działaniom województwa.

2. Zarząd Województwa Łódzkiego realizuje Program współpracy przy pomocy:

- 1) komórek organizacyjnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego;
- 2) wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych, które w obszarach swojego działania współpracują z organizacjami.

3. Komórki organizacyjne Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego oraz wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne prowadzą bezpośrednią współpracę z organizacjami, która w szczególności polega na:

- 1) przygotowaniu i prowadzeniu konkursów ofert dla organizacji na realizację zadań finansowanych oraz dofinansowanych z budżetu województwa łódzkiego;
- 2) sporządzaniu sprawozdań z finansowej i pozafinansowej współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- 3) podejmowaniu i prowadzeniu bieżącej współpracy z organizacjami pozarządowymi statutowo prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

4. Za całokształt kontaktów samorządu województwa łódzkiego z organizacjami odpowiada Kierownik - Koordynator ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi prowadzący Referat Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi w Kancelarii Marszałka.

5. Cele wskazane w Programie będą realizowane przez formy współpracy wskazane w niniejszym Programie.

Rozdział 8

Wysokość środków przeznaczonych na realizację programu

1. Program finansowany będzie z budżetu Samorządu Województwa, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz innych dostępnych środków.

2. Wysokość środków przeznaczoną na realizację programu określa uchwała Sejmiku Województwa w sprawie uchwały budżetowej województwa łódzkiego na rok 2018. Wydatki związane z realizacją zadań, o których mowa w programie nie mogą przekroczyć kwoty środków finansowanych zaplanowanych na ten cel w budżecie na rok 2018.

3. W 2018 roku na realizację zadań publicznych objętych niniejszym Programem planuje się środki w wysokości 9 083 000,00 zł.¹⁾

4. Informacja o środkach finansowych pochodzących z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przekazywana jest Samorządowi Województwa w I kwartale 2018 roku.

Rozdział 9

Sposób oceny realizacji programu

1. Bieżącym monitoringiem realizacji programu zajmuje się Kierownik - Koordynator ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi we współpracy z Łódzką Wojewódzką Radą Działalności Pożytku Publicznego oraz kierownikami właściwych merytorycznie komórek organizacyjnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego oraz jednostek organizacyjnych samorządu województwa. Monitoring polega na ocenie realizacji opisanych zasad i trybów współpracy. Uzyskiwane w czasie realizacji programu informacje, uwagi, wnioski i propozycje dotyczące realizowanych projektów będą wykorzystywane do usprawnienia bieżącej współpracy samorządu województwa z organizacjami. Końcowa ewaluacja dotycząca realizacji poszczególnych zadań priorytetowych odbywać się będzie między innymi poprzez odwołanie do wskaźników o charakterze ilościowym jak też do oceny jakościowej. Ocena realizacji Programu dokonywana będzie między innymi w oparciu o następujące wskaźniki:

- 1) wysokość środków finansowych przekazanych organizacjom pozarządowym oraz podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego na realizację zadań publicznych w danym roku budżetowym;

---

¹⁾ Niniejsza kwota ma charakter szacunkowy i może zostać skorygowana w zależności od możliwości finansowych Samorządu Województwa Łódzkiego.

- 2) liczbę ogłoszonych otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych przez departamenty merytoryczne Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego oraz wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne;
- 3) liczbę ofert złożonych przez organizacje pozarządowe oraz podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego do otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych;
- 4) liczbę umów o współfinansowanie lub finansowanie zawartych na realizację zadań publicznych;
- 5) liczbę szkoleń oraz spotkań informacyjnych organizowanych dla organizacji pozarządowych przez Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego;
- 6) liczbę dokumentów przekazanych do konsultacji społecznych;
- 7) liczbę organizacji biorących udział w konsultacjach społecznych.

Ocena jakościowa współpracy odbywa się także poprzez badanie ankietowe oraz dyskusję prowadzone wśród organizacji pozarządowych z regionu łódzkiego prowadzone w celu poznania opinii podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego.

2. Zarząd Województwa Łódzkiego nie później niż do dnia 30 kwietnia 2019 roku przekaze sprawozdanie z realizacji Programu współpracy Sejmikowi Województwa Łódzkiego.

3. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 3, zostanie upublicznione w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie www.ngo.lodzkie.pl.

Rozdział 10

Sposób tworzenia programu i przebieg konsultacji

1. Prace nad przygotowaniem Programu zostały zainicjowane i przeprowadzone przez Referat Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego.

2. Przygotowanie Programu objęło realizację w zaplanowanych terminach następujących działań:

- 1) przygotowanie przez właściwe merytorycznie komórki organizacyjne Urzędu informacji na temat priorytetów w realizacji zadań publicznych oraz ich przedyskutowanie z Łódzką Wojewódzką Radą Działalności Pożytku Publicznego;
- 2) skierowanie projektu Programu do konsultacji poprzez upublicznienie na stronie internetowej Urzędu;

Projekt programu współpracy opracowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego udostępniony został do konsultacji od 26 września 2017 roku do 11 października 2017 roku. Konsultacje prowadzone były w formach:

- pisemnej poprzez składanie wypełnionych formularzy osobiście lub pocztą na adres Biura Podawczego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego lub drogą elektroniczną poprzez przesyłanie formularzy z uwagami na podane adresy mailowe,
- spotkania i dyskusji o Programie przeprowadzonej 26 września 2017 roku podczas posiedzenia Łódzkiej Wojewódzkiej Rady Działalności Pożytku Publicznego z jej członkami.

W ramach konsultacji pisemnych wpłynęły 3 wypełnione formularze konsultacyjne od 3 organizacji pozarządowych z województwa łódzkiego. Zgłoszone uwagi zostały częściowo uwzględnione w projekcie.

- 3) opracowanie ostatecznego projektu Programu;
- 4) przedłożenie na posiedzenie Zarządu Województwa projektu uchwały w sprawie wniesienia pod obrady Sejmiku Województwa Programu.

Rozdział 11

Tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert

1. Każdorazowo, w związku z ogłoszonym konkursem ofert na wykonanie zadań publicznych samorządu województwa w danym obszarze, wynikającym z Programu współpracy samorządu województwa z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o

działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w celu oceny formalnej ofert składanych w otwartych konkursach ofert, Kierownik/Dyrektor komórki organizacyjnej lub jednostki przeprowadzającej konkurs powołuje zespół ds. weryfikacji formalnej ofert.

2. Do zadań zespołu należy w szczególności:

- 1) sprawdzenie zgodności oferty z ogłoszeniem o konkursie oraz jej kompletności i terminu złożenia;
- 2) przeprowadzenie stosownej procedury związanej z uzupełnianiem braków formalnych zgodnie z warunkami zapisanymi w ogłoszeniu o otwartym konkursie ofert;
- 3) sporządzenie wykazów ofert pozytywnie i negatywnie zweryfikowanych pod kątem oceny formalnej.

3. Protokół z posiedzenia zespołu ds. weryfikacji formalnej ofert oraz wykazy ofert pozytywnie i negatywnie zweryfikowanych podpisują wszyscy członkowie zespołu i przekazują do właściwej komisji konkursowej, opiniującej oferty w zakresie danego działania w obszarze którego został ogłoszony konkurs ofert na realizację zadań publicznych województwa łódzkiego.

4. Zarząd Województwa Łódzkiego w celu opiniowania ofert składanych w otwartych konkursach ofert w danym obszarze wynikającym z Programu współpracy samorządu województwa z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie powołuje Komisję konkursową, zwaną dalej Komisją.

5. W skład Komisji wchodzi minimum sześciu członków, w tym:

- 1) dwóch przedstawicieli organu wykonawczego, z których jeden pełni funkcję przewodniczącego komisji konkursowych;
- 2) od dwóch do pięciu pracowników komórki organizacyjnej lub jednostki w zakresie działania której został ogłoszony konkurs;
- 3) od dwóch do trzech osób reprezentujących organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, z wyłączeniem osób reprezentujących organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 biorące udział w konkursie, przy czym udział przedstawicieli organizacji pozarządowych nie jest konieczny w przypadku gdy:
  - a) żadna organizacja nie wskaże osób do składu Komisji,
  - b) wskazane osoby nie wezmą udziału w pracach Komisji,
  - c) wszystkie powołane w skład Komisji osoby podlegają wyłączeniu, ze względu na opisane w ustawie konflikty interesu (wskazanie przez organizację biorącą udział w konkursie lub wyłączenie na podstawie Kodeksu Postępowania Administracyjnego).

6. W pracach Komisji mogą uczestniczyć także, z głosem doradczym, osoby posiadające specjalistyczną wiedzę w dziedzinie obejmującej zakres zadań publicznych, których konkurs dotyczy. Osoby uczestniczące w pracach Komisji z głosem doradczym wskazywane są w uchwale Zarządu Województwa Łódzkiego powołującej Komisję. Ponadto w pracach Komisji może uczestniczyć w roli obserwatora pracownik Referatu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi w Kancelarii Marszałka a także wyznaczony do obsługi spotkania pracownik lub pracownicy komórki organizacyjnej lub jednostki.

7. Do członków Komisji biorących udział w opiniowaniu ofert stosuje się odpowiednio przepis art. 24 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku – Kodeks postępowania administracyjnego. W pracach Komisji nie mogą uczestniczyć:

- 1) przedstawiciele organizacji, których oferta opiniowana jest przez tę Komisję;
- 2) osoby, których udział w opiniowaniu ofert może powodować konflikt interesów.

8. Posiedzeniami Komisji kieruje przewodniczący. W przypadku nieobecności przewodniczącego posiedzeniem przewodniczy osoba pisemnie upoważniona przez niego. Do zadań przewodniczącego Komisji należy w szczególności:

- 1) ustalenie przedmiotu i terminów posiedzeń Komisji;

2) inicjowanie i organizowanie prac Komisji.

9. Zarząd Województwa Łódzkiego prowadzi w trybie ciągłym nabór przedstawicieli organizacji pozarządowych i podmiotów wymienionych w art. 3 ust 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, do bazy kandydatów na członków komisji konkursowych administrowanej przez Referat Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego.

10. Nabór kandydatów na członków komisji konkursowych odbywa się w oparciu o kryteria i zasady ustalone przez Zarząd Województwa Łódzkiego, które podawane są do publicznej wiadomości w ogłoszeniu o naborze.

11. Wybór osób reprezentujących organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, z utworzonej bazy kandydatów na członków komisji konkursowych będzie dokonywany przez Kierownika/Dyrektora właściwej merytorycznie komórki organizacyjnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego lub wojewódzkiej samorządowej jednostki organizacyjnej. Osoby uczestniczące w pracach Komisji wybrane z bazy kandydatów wskazywane są w uchwale Zarządu Województwa Łódzkiego powołującej Komisję.

12. Projekt Uchwały w sprawie powołania Komisji opracowywany jest przez komórkę organizacyjną lub jednostkę w zakresie działania której został ogłoszony otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych Województwa Łódzkiego.

13. Komisja podejmuje decyzje zwykłą większością głosów, w obecności co najmniej 2/3 liczby jej członków. W przypadku równej liczby głosów, decyduje głos przewodniczącego lub osoby upoważnionej do zastępowania go podczas posiedzenia.

14. Na posiedzeniu Komisji, po zapoznaniu się z wykazem złożonych ofert, każdy członek Komisji podpisuje oświadczenie o braku istnienia powiązań, o których mowa w pkt 7. W przypadku stwierdzenia istnienia takich powiązań członek Komisji zgłasza ten fakt na posiedzeniu Komisji i zostaje wyłączony z oceny oferty podmiotu, z którym powiązanie występuje.

15. Komisja obraduje na posiedzeniach zamkniętych, bez udziału oferentów. W posiedzeniu Komisji mogą uczestniczyć zaproszeni eksperci, obserwatorzy oraz pracownicy jednostki obsługujący posiedzenie. W uzasadnionych przypadkach Przewodniczący może zarządzić inny tryb pracy Komisji.

16. Komisja konkursowa ocenia jedynie oferty kompletne pod względem formalnym.

17. Do zadań komisji należy w szczególności:

- 1) opiniowanie złożonych ofert;
- 2) sporządzenie wykazów ofert spełniających wymogi merytoryczne i niespełniających ich;
- 3) sporządzenie listy projektów wraz z propozycją podziału środków finansowych;
- 4) inne czynności wskazane w ogłoszeniu konkursowym.

18. Komisja przygotowuje opinię nt. złożonych ofert spełniających wymogi formalne w oparciu o kryteria ustalane przez Zarząd Województwa Łódzkiego, które podawane są do publicznej wiadomości w ogłoszeniu konkursowym. Każda oferta przed wydaniem opinii przez Komisję musi zostać szczegółowo oceniona w oparciu o ustalone kryteria niezależnie przez co najmniej 2 członków Komisji lub ekspertów uczestniczących w pracach Komisji. Szczegółowe oceny ofert przedkładane są Komisji jako podstawa do wydania opinii nt. złożonych ofert, sporządzenia listy ofert wraz z propozycją podziału środków.

19. Z prac Komisji sporządza się protokół, który podpisują wszyscy członkowie Komisji w niej uczestniczący. Zawiera on w szczególności:

- 1) informację o trybie i terminie posiedzenia Komisji;
- 2) listę obecności członków Komisji (w załączniku do protokołu);
- 3) informację o wyłączeniu członków Komisji z oceny ofert wraz z uzasadnieniem tego faktu;
- 4) wskazanie liczby ofert, które wpłynęły na otwarty konkurs ofert w terminie;

- 5) wskazanie ofert odrzuconych na etapie oceny formalnej wraz z podaniem przyczyn odrzucenia (w załączniku do protokołu);
- 6) zestawienie ofert ocenianych merytorycznie ze wskazaniem liczby przyznanych punktów i propozycją kwot dotacji (w załączniku do protokołu);
- 7) karty oceny merytorycznej ofert (w załączniku do protokołu).

20. Na podstawie protokołu z posiedzenia Komisji komórka organizacyjna lub jednostka, w zakresie działania której został ogłoszony otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych Województwa Łódzkiego, sporządza projekt uchwały skierowanej do Zarządu Województwa Łódzkiego w sprawie rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert oraz udzielenia dotacji.

21. Wyniki otwartego konkursu ofert publikowane są wraz ze wskazaniem ocen Komisji niezwłocznie po wyborze ofert przez Zarząd Województwa Łódzkiego:

- 1) w Biuletynie Informacji Publicznej;
- 2) na stronie internetowej www.ngo.lodzkie.pl;
- 3) na tablicach ogłoszeń w siedzibie Urzędu;
- 4) na stronie Regionalnego Centrum Polityki Społecznej, w przypadku konkursów realizowanych przez Centrum.

22. Komisja ulega rozwiązaniu po rozdysonowaniu przez Zarząd całości środków przeznaczonych na realizację zadań publicznych Województwa Łódzkiego w określonym zakresie tematycznym, w danym roku budżetowym lub po podjęciu przez Zarząd decyzji o wykorzystaniu środków w inny sposób.

23. Obsługę Komisji zapewnia komórka organizacyjna lub jednostka, w zakresie działania której został ogłoszony otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych Województwa Łódzkiego.

24. Członkowie komisji konkursowej informowani są o posiedzeniu komisji z co najmniej pięciodniowym wyprzedzeniem.

25. Wszyscy członkowie Komisji mają wgląd w złożone oferty. Szczegółowe oceny ofert są udostępniane członkom Komisji przed posiedzeniem podczas którego zatwierdzana jest lista rankingowa ofert, w terminie umożliwiającym rzetelne zapoznanie się z nimi.

Rozdział 12

Postanowienia końcowe

1. Zmiany w „Programie” mogą być dokonywane w trybie uchwały Sejmiku Województwa Łódzkiego.
2. W sprawach nie uregulowanych w niniejszym Programie zastosowania mają przepisy ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, ustawy Kodeks Cywilny, ustawy o finansach publicznych oraz ustawy Prawo zamówień publicznych.